

Управління культури та охорони культурної спадщини
Черкаської обласної державної адміністрації

Комунальний заклад «Обласна універсальна
наукова бібліотека імені Тараса Шевченка»
Черкаської обласної ради

Серія «Черкащини славетні імена»

Живий голос далекої епохи: Докія Гуменна

(120 років від дня народження письменниці)

Бібліографічний покажчик

Черкаси 2024

УДК 016:821.161.2(477.46).09К
Ж 66

Укладачі   О. С. Писанко
                                     В. В. Калюжко
                                     А. В. Дерев'янку

Редакторка   О. І. Дяглюк

Ж 66 Живий голос далекої епохи: Докія Гуменна : (120 років від дня народження письменниці) : біобібліогр. покажчик / Упр. культури та охорони культур. спадщини Черкас. облдержадмін., Комун. закл. «Обл. універс. наук. б-ка ім. Тараса Шевченка» Черкас. облради ; [уклад. О. С. Писанко, В. В. Калюжко, А. В. Дерев'янку]. – Черкаси : ОУНБ ім. Тараса Шевченка, 2024. – 25 с.

Біобібліографічний покажчик присвячений життю та творчості письменниці Докії Гуменної. Видання містить біографічну довідку про неї, бібліографію творів та літератури про Докію Кузьмівну.

Нарис адресований літературознавцям, викладачам, працівникам бібліотечних закладів, аспірантам, студентам, а також усім, хто цікавиться українською літературою.

УДК 016:821.161.2(477.46).09К

Від укладачів

Черкаська обласна універсальна наукова бібліотека імені Тараса Шевченка продовжує розпочату у 2004 році серію видань «Черкащини славетні імена». Біобібліографічний покажчик «Живий голос далекої епохи: Докія Гуменна» присвячений 120-річчю від дня народження письменниці, нашої землячки, однієї з найактивніших українських авторок в еміграції.

Структурно покажчик складається з біографічної довідки, фрагментів праць відомих діячів різних галузей науки про життєвий та творчий шлях письменниці, довідково-пошукового апарату, змісту. Бібліографічна частина складається з 2-х розділів: «Твори Докії Гуменної» та «Література про життя та творчість Докії Гуменної», які у свою чергу діляться на підрозділи. До першого розділу ввійшли описи окремих видань творів, публікації в збірниках та періодичних виданнях. У підрозділах матеріали згруповано у хронологічному порядку, а в межах року – за абеткою назв творів. Другий розділ «Література про життя та творчість Докії Гуменної» включає інформацію про життєвий шлях письменниці, її творчу діяльність, відгуки на окремі твори.

Основними джерелами пошуку літератури були державні літописи книг, газетних і журнальних статей, каталоги, картотеки, електронні бази даних Черкаської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Тараса Шевченка та інших бібліотек України. Друкований документний масив доповнено інтернет-ресурсами. Хронологічні рамки – 1952–2020 роки.

Бібліографічні описи частково анотовані. Усі джерела видання переглянуті *de visu*, крім тих, які відсутні у фонді бібліотеки і позначені астериском (*). Бібліографічний опис здійснено за чинними в Україні стандартами.

Користування виданням полегшать іменний покажчик, список переглянутих і розписаних періодичних видань та зміст. Іменний покажчик подає відомості про авторів та інших осіб, вказаних у бібліографічному описі, а також згаданих в описі особистостей (персоналій). Номери, що стосуються прізвищ осіб, відображених за ознакою персоналії, наведені в іменному покажчику у круглих дужках.

Видання розраховане на широке коло користувачів – літературознавців, викладачів, працівників бібліотечних закладів, аспірантів, студентів, а також усіх, хто цікавиться українською літературою.

З електронною версією покажчика користувачі можуть ознайомитися на сайті Черкаської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Тараса Шевченка.

Життєве кредо Докії Гуменної

*«Моє правило – бути відкритою для всіх і ніколи не брехати –
так легше жити.*

*Моє право працювати в цих умовах, в яких я часом народження
вставлена,
словом для свого народу – і це не є жадна контрреволюція.*

*Треба в дійсності знаходити позитивне, бо інакше не можна жити.
Гадюку в собі сховати не можемо.*

*Тому – радянська система дуже добра, тільки люди, що при владі,
її перекручують, в тому й уся біда.*

*Треба, щоб люди духовно удосконалилися, тоді не буде й
«людина людині вовк»,
ні перекручень, ні зловживань владою. Програми добрі – недобрі люди.
Всякі системи добрі, але люди їх псують. Людей треба
поліпшувати».*

Життя та творчість письменниці

Ім'я Докії Гуменної мало кому знайоме. Хоча це – неординарна творча особистість, яка посідає гідне місце в українській прозі ХХ століття.

Докія Кузьмівна народилася на початку березня 1904 року в селі Жашків (нині місто Уманського району Черкаської області) в родині інтелігентного й музично обдарованого селянина-крамаря Кузьми Гуменного, предки якого походили з Волині, та Дарії Кравченко, шляхетної збіднілої хutorянки, котра змалку прищеплювала доньці любов до природи, чесної праці. Дитинство Докії минуло на живописному хуторі Кравченків між селами Лемішихою і Литвинівкою. Великий вплив на формування образного мислення дівчини мали пісні, казки, приказки, які щедро дарувала їй мама. У хаті співали пісні, особливо полюбили чумацькі, адже батько був із чумацького роду. «Кобзар» був читаний і перечитаний.

Докія навчалася у Звенигородській гімназії, потім у Ста-

*Докія Гуменна з матір'ю
Дарією Кравченко*

Юрій ШЕРЕХ, Йосип ПІРНЯК, Докія ГУМЕННА (сидять), Юрій ЛАВРІНЕНКО, Григорій КОСТЮК (стоять).

вищанській педагогічній школі. Жадоба до знань приводить її до Київського інституту народної освіти. У столиці дівчина з головою поринає в культурно-просвітницьке життя. У 1924 році Докія вступає до лав письменницької організації «Плуг». Перший її твір було опубліковано в журналі «Сільськогосподарчий пролетар» у 1924 році.

Це був нарис «У степу». Згодом друкується цикл нарисів «Листи із степової України». Вульгарно-соціологічна критика не забарилася з оцінкою творів Докії Гуменної, обвинувачуючи її в «наклепі на партію», в «одвертій куркульськiм провокаторствi» тощо. Письменницю виключили з «Плугу», що, у свою чергу, унеможливило видання її творів. За таких умов була приречена на еміграцію.

Пані Докія з дитячих літ дотримувалася правила: «Я не для замужу!» Її не вабило життя куховарки – рабині тодішнього родинного устрою, а манив шлях письменниці, відчувала над собою опіку якихось неземних сил, які поклали на неї певні обов'язки. І цього суто жіночого правила наша авторка дотримала. Вона так і не була одружена й не бачила у цьому для себе шкоди. Сказати, що була черницею не можна. Докія закохувалась і мала романи, але вони були здебільшого платонічного характеру. Такі стосунки давали їй більше щасливих хвилин, ніж традиційні. Свої пригоди на цій ниві письменниця описує в автобіографічних романах «Скарга майбутньому», «Велике цабе» й «Мана».

Докія Гуменна зі своїми подругами. Зліва направо: Докія Гуменна, Ніна Орел, Василина Ставниста, Тося Прокопович. Середина 20-х років.

Із 1950 року Гуменна жила в Нью-Йорку. Працювала на текстильній фабриці. У вільні від роботи години писала.

Книжки виходили на пожертви окремих осіб та громадських інституцій.

У 1956 році виходить її роман-хроніка «Хрещений Яр» – про життя в Києві в роки німецької окупації, про неоднозначне сприйняття головною героїнею Мар'яною Вересоч трьох ідеологій, що зіткнулися між собою, – фашизму, більшовизму та націоналізму.

Докія Гуменна була не тільки письменницею, а й невтомним археологом, лінгвістом, етнографом. Не випадково об'ємний пласт її творчості обернений у праісторичні часи України й людства. Письменниця прагнула знайти зв'язок між нами, українцями ХХ століття, та давніми народами, що заселяли колись територію держави.

Надзавдання її творів із далекої минувшини – поглиблювати й зміцнювати національну самосвідомість та ідентичність сучасних українців. «Мене, – розкриває своє кредо письменниця, – не цікавлять династії, державні формації, війни і політичні констеляції, а цікавить той люд, що споконвіку на цій землі, що, незалежно від займанців і окупації, творив свої вірування, свої міти-філософію, обряди і зберіг їх протягом тисячоліть... Трипілля поклало основу нашого національного світогляду і витворило своєрідність, якої нема у всіх наших слов'янських сусідів...»

Літературний шлях Гуменна закінчила одним із найвизначніших своїх творів – двотомником автобіографічних спогадів «Дар Евдотії» (1990 р.). Критик О. Тарнавський писав про цей твір: «Біографічна розповідь Гуменної читається як цікавий роман – психологічний і багатограний, хоч твір цінний і своєю багатосюжетністю, бо це безпосередній матеріал для характеристики важливого періоду нашого літературного життя».

Мова та стилістика письменниці художньо витримана. Ось так описує природні зміни: «...У одному з катаклізмів, що час від часу навідуються на нашу точку у Всесвіті, планету Землю, десь у якомусь місці

тропічна спека перетворилась на помірні морози, а райські сади на тундри». Аналізує авторка при цьому часовий проміжок: «Мабуть, доведеться відсунути цей час у значно дальші епохи, навіть і не в неоліт, а в мезоліт, а сам зародок покласти у цю вагітну всім майбутнім оріньяцьку епоху. Це ж тоді почав складатися той питоменний лад думання, та неписана граматики, що стала нерукотворним законом мовотворення для всіх європейських мов, як інстинкт». Отже, романи Докії Гуменної суттєво відрізняються від науково-популярної літератури, маючи виразні властивості художньої прози. Г. Гуревич це характеризує так: «Доведена наукова істина викладається переважно в підручниках. Будь-яка гіпотеза ще не доведена. А в фантастиці – не тільки гіпотези, а й мрії».

Основою твору в жанрі фантастики є саме те, що в романах Докії Гуменної переважає. Домисел, фантазія – обов'язкові для жанру белетристики, властиві вони і творам української письменниці.

Аналіз її прози в контексті наукової зарубіжної та вітчизняної фантастики дозволяє зробити висновок, що авторка пише саме у цьому жанрі. Як і все-світньо відомі фантасти, вона мала хорошу вищу освіту, працювала в різних галузях, чим значно розширила своє світобачення: закінчила ІНО в Києві, їздила на археологічні розкопки, працювала літературним редактором у газеті, була стенографісткою, перекладачем, обліковцем, тех-нічним секретарем, проходила курси англійської, французької, східних мов, сценарні курси. Докія Гуменна змінила безліч професій, набувши значного досвіду. Їй заважали стати популярною нелегке еміграційне життя та скромність, яка межувала майже із закомплексованістю, відчуттям меншовартості, бо у вимогах до себе як митця була максималісткою.

Романи Докії Гуменної, жанрово тяжіючи до науково-популярної літератури, а зокрема до наукової белетристики, у часи відродження української культури та літератури мають величезну вагу й тому заслуговують на різнобічне і ґрунтовне вивчення.

У літературному доробку письменниці – 23 книжки, з яких 20 вона видала в еміграції. Більшість творів написана під враженням життя на Батьківщині.

У 1990 році Докія Гуменна відновила контакти з діячами культури України. Після 1991 року раділа, що дожила до часів Незалежності. До останнього подиху жила Україною. Совісне серце перестало битися 4 квітня 1996 року на 92 році життя. Відійшла у Вічність у Нью-Йорку, в апартаменті для незаможних. Похована на українському цвинтарі Бавнд Бруку в Нью-Йорку.

Сьогодні літературна спадщина Докії Гуменної знаходить дорогу до читача. В Україні видано її твори «Діти Чумацького Шляху», «Благослови, Мати!», «Хрещатий Яр». Відбувається літературознавче осмислення творчості письменниці.

Про повернення світлого імені землячки дбають у Жашківському районі, де діє історико-культурне товариство імені Докії Гуменної, та й загалом у Черкаській області. 4 квітня 2000 року в Жашкові на фасаді будинку, де вона проживала, відкрито меморіальну дошку.

Товариство імені Докії Гуменної

Історико-культурне товариство імені Докії Гуменної було створено на Жашківщині 1999 року. Загальні збори, на яких затвердили Статут, відбулися 1 грудня, а вже 15-го грудня воно було зареєстроване в Жашківській районній державній адміністрації. Було видано свідоцтво за номером 5.

За цей час вдалося організувати первинні осередки в селах району, провести ряд публічних заходів, спрямованих на популяризацію життя і творчості нашої видатної землячки. Серед учителів і учнів шкіл району розповсюджено тетралогію «Діти Чумацького шляху» і твір «Благослови, Мати!». На фасаді районного Будинку культури встановлено меморіальну дошку, відзнято відеофільм «Повернення Докії Гуменної», проведено дві виставки «Художники Жашківщини». До 100-річчя ювілею письменниці видано книгу «Жашківщина: поетичні обрії». Неодноразово товариство порушувало клопотання про надання імені Докії Гуменної вулиці м. Жашкова й районній бібліотеці.

Історико-культурологічне товариство імені Докії Гуменної також безпосередньо причетне до видання книги «Жашківщина: минуле і сьогодення», яка побачила світ у 2001 році накладом 1500 примірників. Головою товариства було написано післямову до книги Докії Гуменної «Дар Євдотеї», що теж видана в Україні.

Члени брали активну участь у відзначенні 100-річчя від дня народження видатної української письменниці Докії Гуменної у Національній спілці письменників України у м. Київ, урочистостях у м. Жашкові і селах району.

Степан Горошко,
кандидат історичних наук,
голова історико-культурологічного
товариства ім. Докії Гуменної

Докія Гуменна – письменниця і не тільки...

Сиділа й Докія Гуменна
На березі, як та «Манна»
Й журилася: дітей у мене
Вже купа, а батьків нема.
Так без опіки й привіту
Пускаю, діти, вас по світу –
Хай візьме турок або лях...
Ой ні, без вас і я загину,
Ідіть вже, діти, на Україну,
Куди веде «Чумацький шлях».

П. Ромен, український поет

***

«Особистість складна, неординарна, суперечлива й надзвичайно самотня... Важко сказати, кого вона мала більше – друзів чи ворогів, заробляючи тут у Нью-Йорку, на життя «як доведеться», витрачаючи всі свої маєтності на книги й часто, не знаходячи контакту з тутешньою українською еміграцією, впадаючи у внутрішню еміграцію. Тих же, «з ким могла говорити так інтимно, як зі своїми улюбленими думками», було обмаль... І називала вона такий свій життєвий стан внутрішнім сонцем».

О. Шульгін, фізик США

***

«Ви щира! Ви входите у вогонь, як саламандра, бо саламандри живуть у вогні. Для Вас ясно і просто те, до чого я особисто – в художньому творі – ніяк не наважуся доторкнутися, бо боюся, що в мене нічого не вийде. Головний мінус у мене супроти Вас – що я не знаю, як підійти до проблеми творчості міту в художньому слові, або ж, спростивши до белетризації міту».

В. Петров, учений

***

«Докія Гуменна – це жива легенда... Якби в інших народів була така письменниця, з неї зробили би національну героїню: писали монографії, знімали кіно та телефільми, вручали державні нагороди...»

М. Мушинка, українознавець

***

«Докія Гуменна, авторка великої прози за обсягом, за мистецьким досягненням займає тепер визначне місце в літературі поза Україною і значне місце в загальному творчому процесі української культури.

...Якщо говорити про загальну цілісність письменницького мовно-творчого надбання Докії Гуменної, то в своїх творах вона так збагатила й далі збагачує стан української мови, що її твори треба було б рекомендувати в школі кожному учневі й студентові, як щоденну шкільну та поза-шкільну літературу при вивченні української мови».

О. Копач, українська письменниця

***

«Докія Гуменна, як митець-дослідник, як психолог і візіонер зуміла відтворити дух і провідне місце української людини, відшукувати якнайглибші джерела її історії існування і тим поглибити історичне буття нашого народу».

Г. Костюк, український учений-літературознавець

***

Жила тут Докія Гуменна
Письменниці шана ясна,
Земля, моя квітка священна,
Для мене на світі одна.

О. Чорна

Твори Докії Гуменної

Окремі видання

1952

1. Мана : повість / Докія Гуменна. – Нью-Йорк : Свобода, 1952. – 97 с. – (Серія художньої літератури ; ч. 1).

1957

2. Епізод із життя Європи Критської : феєрія / Докія Гуменна. – Нью-Йорк : Свобода, 1957. – 141, [1] с.

1971

3. Родинний альбом / Докія Гуменна ; Об-ня укр. письменників «Слово». – Нью-Йорк : [б. в.], 1971. – 347, [3] с. : іл.

1978

4. Минуле плине в прийдешнє : розповідь про Трипілля / Докія Гуменна. – Нью-Йорк : [б. в.], 1978. – 384 с. : іл. – (3 нашого минулого).

1981

5. Внуки столітнього Запорожця : оповідання / Докія Гуменна – Торонто : Добра книжка, 1981. – 144 с.

1995

6. Благослови, Мати! : казка-есеї / Докія Гуменна. – Репр. вид. – Київ : KM Academia, 1995. – 265 с.

1998

7. Діти Чумацького Шляху : роман : у 4 кн. / передм. А. Погрібного. – Київ : Укр. центр духов. культури, 1998. – 575 с.

2001

8. Хрещатий Яр (Київ 1941–1943) : роман-хроніка / передм. О. Веремійчик ; упоряд. О. Кучерук. – Київ : Вид-во ім. О. Теліги, 2001. – 408 с.

2004

9. Дар Евдотеї. Іспит пам'яті. Кн. 1-2 / Докія Гуменна ; [передм. В. І. Пепи ; післямова С. І. Горошка]. – Київ : Дніпро, 2004. – 515, [2] с. : іл.
Кн. 1 : Київські кручі;
Кн. 2 : Жар і крига.

Публікації в збірниках і періодичних виданнях

2008

10. Листи Докії Гуменної до Дмитра Нитченка / Докія Гуменна // Березіль. – 2008. – № 3/4. – С. 172–189 ; № 5/6. – С. 178–191 ; № 7/8. – С. 180–191 ; № 11/12. – С. 117–188.

2004

11. Барбос п'ятий : [оповідання] / Докія Гуменна // Дивослово. – 2004. – № 5. – С. 62–63.

2003

12. Жар і крига : [спогади] / Докія Гуменна // Холодний Яр : часопис. – Черкаси, 2003. – Вип. 3. – С. 11–23.

1998

13. Минуле плине в прийдешнє : уривок з роману [розповіді про Трипілля] / Докія Гуменна // Слов'янське віче – XXI століття. – 1998. – № 1. – С. 8–78.

14. Те саме // Дзвін. – 1998. – № 8/9. – С. 3–49; № 11/12. – С. 3–67.

15. Хрещатий Яр : роман-хроніка / Докія Гуменна // Дзвін. – 1998. – № 8/9. – С. 3–49 ; № 10. – С. 3–46 ; № 11/12. – С. 3–67.

1996

16. Бенкет під час чуми : [оповідання] / Докія Гуменна ; передм. В. Пепи // Молодь України. – 1996. – 3 жовт. (№ 111). – С. 3.

1995

*17. Родинний альбом : послання з давнини / Докія Гуменна // Літопис Червон. Калини. – 1995. – № 1/3. – С. 72–76, 80 ; № 4/6. – С. 68–75.

1994

*18. Родинний альбом : послання з давнини : [повідомлення] 10 : Велес. копище / Докія Гуменна // Літопис Червон. Калини. – 1994. – № 1/3. – С. 68–74 ; № 4/6. – С. 64–71.

*19. Родинний альбом : 12 : Звіздочола телиця : [про культ. бика у різн. народів] / Докія Гуменна // Літопис Червон. Калини. – 1994. – № 7/9. – С. 61–70.

*20. Родинний альбом / Докія Гуменна // Літопис Червон. Калини. – 1994. – № 10/12. – С. 76–77.

1993

21. Благослови, Мати! : есе / Докія Гуменна // Київ. – 1993. – № 11. – С. 116–119.

*22. Родинний альбом : Сварог і його брата Деві : [із стародав. історії] / Докія Гуменна // Літопис Червон. Калини. – 1993. – № 7/9. – С. 67–71 ; № 10/12. – С. 66–71.

*23. Родинний альбом: [з історії стародав. світу] / Докія Гуменна // Літопис Червон. Калини. – 1993. – № 3/4. – С. 63–68 ; № 5/6. – С. 65–69.

1992

24. Те саме / Докія Гуменна // Україна. – 1992. – № 21. – С. 20–23.

1990

25. З Кисва до Геленджика : (уривок із спогадів) / Докія Гуменна // Слово : збірник. – США, 1990. – Вип. 12. – С. 31–44.

Література про життя і творчість Докії Гуменної

Матеріали до бібліографії

26. Поліщук, В. Т. Гуменна Докія Кузьмівна / Володимир Поліщук // Літературна енциклопедія Черкащини. – Черкаси, 2020. – Т. 1 : А–К. – С. 279–281.

27. Сніцар, А. Докія Гуменна – письменниця-борець! / А. Сніцар // Залізнякові читання : [матеріали] Четвертої наук. краєзнавчої конф., [с. Мед-ведівка, 2012 р.]. – Черкаси, 2012. – С. 267–274.

*28. Артеменко, Ю. Докія Гуменна повертається на Батьківщину / Юрій Артеменко. – Умань : УВПП, 2006. – 69 с.

29. Тютюнник, О. Й. Докія Гуменна / О. Й. Тютюнник // Краєзнавство Черкащини. – Черкаси, 2005. – Вип. 8. – С. 110–115.

30. Андрусів, С. Докія Гуменна / Стефанія Андрусів // Українки в історії. – Київ, 2004. – С. 190–195.

31. Пепа, В. Воскресіння Докії Гуменної / Вадим Пепа // Холодний Яр : часопис – Черкаси, 2004. – Вип. 1. – С. 60–71.

32. Сорока, П. На сторожі правди і любові : [життєв. і творч. шлях поетеси] / Петро Сорока // Дивослово. – 2004. – № 5. – С. 57–63.

- 33. Філахтова, Н. М.** Повернення Докії Гуменної / Н. Ф. Філахтова // Педагогічний вісник. – 2004. – № 1. – С. 52–56. – Бібліогр. : с. 56.
- 34. Черняков, І.** З минулого в прийдешнє : [спогади про письменницю] / Іван Черняков // Слово Просвіти. – 2004. – 1–7 квіт. (Число 14). – С. 13.
- 35. Геник, С.** Гуменна Докія // Геник С. 150 видатних українок. – Івано-Франківськ, 2003. – С. 60–61.
- 36. Погрібний, А.** Повернення Докії Гуменної / Анатолій Погрібний // Холодний Яр : часопис – Черкаси, 2003. – Вип. 3. – С. 3–10.
- 37. Іщук-Плазуняк, Н.** Постать, доля і праця Докії Гуменної / Наталія Іщук-Плазуняк // Березіль. – 1995. – № 9/10. – С. 173–180.
- 38. Мушинка, М.** П'ять разів «похоронена», а все ж таки жива : [про укр. письменницю Д. Гуменну] / Микола Мушинка // Сучасність. – 1995. – № 4. – С. 139–143.
- 39. Гуменна Докія :** [біогр. довідка] // Енциклопедія українознавства. – Київ, 1994. – Т. 2. – С. 459.
- 40. Погрібний, А.** Повернення Докії Гуменної / А. Погрібний // Українське слово : хрестоматія укр. літ. та літ. критики ХХ ст. : у 3 кн. – Київ, 1994. – Кн. 2. – С. 444–453.
- 41. Жеребцов, В.** Слово про Докію Гуменну / В. Жеребцов // Жашківщина. – 1998. – 1 лип. (№ 51). – С. 2.
- 42. Караванський, С.** Докія Гуменна – письменниця і не тільки / Святослав Караванський, Осип Зінкевич // Літературна Україна. – 2009. – 19 берез. (№ 11). – С. 8.
- 43. Килимник, Ю.** Письменниця, що марила Трипіллям / Юрій Килимник // Прес-Центр. – 2009. – 11 берез. (№ 10). – С. 26.
- 44. Пепа, В.** Воскресіння Докії Гуменної : [про укр. письменницю Докію Гуменну (1904–1996)] / Вадим Пепа // Літературна Україна. – 2003. – 9 жовт. (№ 36). – С. 6.
- 45. Погрібний, А.** Повернення Докії Гуменної / Анатолій Погрібний // Україна. – 1992. – № 21. – С. 18–20.
- 46. Проць, Л.** Моя Докія Гуменна / Люба Проць // Слово Просвіти. – 2021. – 11–17 лют. (Число 6). – С. 8–9.
- 47. Тютюнник, О.** Зустріч з Докією Гуменною / О. Тютюнник // Жашківщина. – 1995. – 9 груд. (№ 95). – С. 2, 4.

Творчість

*48. Філінюк, В. Сонце як компонент мовного полотна повісті «Небесний змій» Докії Гуменної / Валентина Філонюк // Філологічний дискурс. – 2020. – Вип. 10. – С. 297–306. – Рез. англ. – Бібліогр.: с. 304–305.

49. Василенко, В. Реінкарнація пам'яті, або Портрет покоління в інтер'єрі часу : «Діти Чумацького Шляху» Докії Гуменної / Вадим Василенко // Слово і Час. – 2019. – № 9. – С. 81–100. – Бібліогр.: с. 99.

*50. Тиховська, О. Образ мавки в українській міфології та повісті Докії Гуменної «Небесний змій» / Оксана Тиховська // Філологічний дискурс. – 2019. – Вип. 9. – С. 168–179. – Рез. англ. – Бібліогр.: с. 177–178.

*51. Мацько, В. Аперцепція символів в художній практиці Докії Гуменної / Віталій Мацько // Філологічний дискурс. – 2017. – Вип. 5. – С. 71–79. – Рез. англ. – Бібліогр.: с. 78.

*52. Філіпенко, О. Символізація оніропростору у творах Докії Гуменної / Ольга Філіпенко // Філологічний дискурс. – 2017. – Вип. 5. – С. 155–161. – Рез. англ. – Бібліогр.: с. 160.

*53. Швець, Т. Постать Григорія Костюка крізь призму щоденника Докії Гуменної / Тетяна Швець // Філологічний дискурс. – 2017. – Вип. 6. – С. 191–199. – Рез. англ. – Бібліогр.: с. 198.

54. Василенко, В. Місто як травма, або три обличчя Києва : роман «Хрещатий Яр» Докії Гуменної / Вадим Василенко // Слово і Час. – 2016. – № 10. – С. 31–43. – Бібліогр.: с. 43.

*55. Джигун, Л. Літературний автобіографізм в мемуарах Докії Гуменної / Людмила Джигун // Філологічний дискурс. – 2016. – Вип. 3. – С. 40–47. – Рез. англ. – Бібліогр.: с. 45–46.

56. Лопушан, Т. Ідея абсурдності буття в романах Докії Гуменної «Хрещатий яр» та А. Камю «Чума» / Т. Лопушан // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2009. – № 1. – С. 24–26. – Бібліогр.: с. 26.

57. Те саме // Українська література в загальноосвітній школі. – 2008. – № 7/8. – С. 19–21. – Бібліогр.: с. 21.

58. Караванський, С. Читаючи спогади Докії Гуменної / Святослав Караванський // *Визвольний шлях*. – 2008. – Річник 61, кн. 1/3. – С. 129–136.

59. Мариненко, Ю. «Мусимо виконати цю нашу історичну місію...» : до проблеми національної ідентичності у прозі Докії Гуменної 1940-х років / Ю. Мариненко // *Українська мова та література*. – 2006. – № 6/8. – С. 24–29.

60. Николук, Т. Інтертекстуальність як спосіб «інакомовлення» у повісті Докії Гуменної «Небесний змій» / Тамара Николук // *Слово і Час*. – 2005. – № 10. – С. 22–30. – Бібліогр. в підрядк. прим.

61. Садівська, Т. Романи Докії Гуменної в контексті науково-дослідницьких творів / Тамара Садівська // *Дивослово*. – 2005. – № 3. – С. 45–49.

62. Лаврусенко, М. Трипільський світ у художньому осмисленні Докії Гуменної : на матеріалі повісті «Велике цабе» / Марія Лаврусенко // *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. – 2004. – № 3. – С. 192–204. – Бібліогр.: с. 204.

63. Марценішко, В. Синтез історіософського та міфологічного у творчості Докії Гуменної / Вікторія Марценішко // *Вісник Черкаського університету. Сер.: Філологічні науки*. – Черкаси, 2004. – Вип. 58. – С. 40–45.

67. Пахаренко, Н. Художня своєрідність «Мікронувель» Докії Гуменної / Наталя Пахаренко // *Вісник Черкаського університету. Сер.: Філологічні науки*. – Черкаси, 2004. – Вип. 58. – С. 50–53.

68. Садівська, Т. Твори Докії Гуменної в контексті «Наукової белетристики» / Тамара Садівська // *Слово і Час*. – 2004. – № 3. – С. 70–76.

69. Синьоок, Г. Культурне життя української діаспори : (на матеріалі збірки новел Докії Гуменної «Серед хмаросягів») / Ганна Синьоок // *Вісник Черкаського університету. Сер.: Філологічні науки*. – Черкаси, 2004. – Вип. 58. – С. 45–50.

70. Скорина, Л. Спільне й відмінне в художній концепції романів «Діти Чумацького шляху» Докії Гуменної та «Місто» Валер'яна Підмогильного / Людмила Скорина // *Вісник Черкаського університету. Сер.: Філологічні науки*. – Черкаси, 2004. – Вип. 58. – С. 34–40.

71. Мариненко, Ю. Докія Гуменна та її роман «Діти Чумацького Шляху» / Ю. Мариненко // *Дивослово*. – 2000. – № 8. – С. 9–13. – Бібліогр.: с. 13

72. Мельник, В. Живий голос далекої епохи: спроба літпортрета [письменниці] Докії Гуменної / Володимир Мельник // Київ. – 1993. – № 11. – С. 112–115.

73. Мушинка, М. Докія Гуменна та її «діти...» / Микола Мушинка // Слово і Час. – 1993. – № 1. – С. 26–35.

74. Горошко, С. «Діти Чумацького шляху» нарешті вдома / С. Горошко // Нова доба. – 2000. – 1 серп. (№ 59). – Дод.: Історичні сторінки, с. 3, 8.

75. Горошко, С. Література – невичерпна криниця : [про творчість письменниці Д. Гуменної / С. Горошко, В. Червінський, С. Червінський] // Освіта. – 1998. – 3–10 черв. (№ 39/40). – С. 12.

76. Даниленко, О. «Діти Чумацького шляху» народилися в Нью-Йорку / О. Даниленко // Черкаський край. – 2004. – 9 квіт. (№ 28). – С. 13.

77. Пепа, В. Київ Докії Гуменної / Вадим Пепа // Літературна Україна. – 2017. – 6 квіт. (№ 14). – С. 8–9.

78. Поклад, Н. Благослови, мати / Наталка Поклад // Слово Просвіти. – 2008. – 23–29 жовт. (Число 43). – С. 14.

*79. Яківчук, А. Подвиг письменниці Докії Гуменної / А. Яківчук // Молодий буковинець. – 1994. – 21–27 серп. (№ 35). – С. 5.

Вшанування пам'яті

80. Садівська, Т. Неординарний талант Докії Гуменної : до 100-річчя від дня народж. / Тамара Садівська // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2004. – № 2. – С. 182–186.

81. Сорока, П. Світлий дар Евдотеї : до 100-літнього ювілею Докії Гуменної / Петро Сорока // Дзвін. – 2004. – № 10. – С. 134–139.

82. Артеменко, Ю. Спільнота / Ю. Артеменко // Жашківщина. – 2004. – 14 лют. (№ 11/12) – С. 5.

83. Бондаренко, О. Відкриття Докії Гуменної / Оксана Бондаренко // Черкаський край. – 1995. – 21 груд. (№ 144). – С. 4.

84. Горошко, С. Докія Гуменна в історії рідного міста / Степан Горошко // Жашківщина. – 2014. – 28 берез. (№ 24/25). – С. 3.

85. Горошко, С. І на вулиці Докії Гуменної буде свято / Степан Горошко // Жашківщина. – 2014. – 28 лют. (№ 16/17). – С. 1, 7.

86. Жулинський, М. Душа, мобілізована на самооборону. Світлій пам'яті Докії Гуменної [укр. письменниці] / М. Жулинський // Літературна Україна. – 1996. – 25 квіт. (№ 17). – С. 8.

87. Пепа, В. Як воскресає слово : до 100-річчя Докії Гуменної / Вадим Пепа // Урядовий кур'єр. – 2004. – 6 берез. (№ 44). – С. 9.

88. Пепа, В. Сторозтерзаний вогонь: [пам'яті укр. письменниці в зарубіжжі Д. Гуменної (1904–1996)] / В. Пепа // Урядовий кур'єр. – 1996. – 6 лип. (№ 124/125). – С. 10.

89. Повернулася на Батьківщину... : [відкриття меморіальної дошки в м. Жашкові письменниці Д. К. Гуменній] // Жашківщина. – 2000. – 12 квіт. (№ 29). – С. 1.

90. Черняков, І. З минулого в прийдешнє : до 100-річчя з дня народж. / Іван Черняков // Слово Просвіти. – 2004. – 1–7 квіт. (Число 14). – С. 13.

Електронні ресурси

Мельник, В. О. Гуменна Докія Кузьмівна [Електронний ресурс] / В. О. Мельник, І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] // Енциклопедія Сучасної України ; НАН України, НТШ. – Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-24663> (дата звернення: 14.03.2024). – Назва з екрана.

Мариненко, Ю. Докія Гуменна та її роман «Діти Чумацького Шляху» [Електронний ресурс] / Юрій Мариненко // Дивослово. – 2000. – № 8. – С. 9–13. – Режим доступу: <http://md-eksperiment.org/post/20170225-dokiya-gumenna-ta-yiyi-roman-diti-chumackogo-shlyahu> (дата звернення: 18.03.2024). – Назва з екрана.

Докія Гуменна : біографія [Електронний ресурс] // KNTU – 2019. – Режим доступу: [Докія Кузьмівна Гуменна / The calendar of significant and memorable dates / Library of KNTU / Divisions / Structure / Головна - KNTU](#) (дата звернення: 14.03.2024). – Назва з екрана.

Докія Кузьмівна Гуменна [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енцикл. – Електрон. дані. – Режим доступу: [wikipedia.org](https://uk.wikipedia.org/wiki/Докія_Кузьмівна_Гуменна) (дата звернення: 18.03.2024). – Назва з екрана.

Допоміжні покажчики

Іменний покажчик

До покажчика включено прізвища авторів, укладачів, редакторів, а також осіб, яким присвячено матеріали. Нумери, що відносяться до прізвищ осіб, котрим присвячено матеріали, наведено в дужках.

Андрусів С. 30	Пахаренко Н. 67
Артеменко Ю. 28; 82	Пепа В. І. 9 (передм.); 16 (передм.); 31; 44; 77; 87; 88
Бондаренко О. 83	Підмогильний В. (70)
Василенко В. 49; 54	Погрібний А. 7 (передм.); 36;
Веремійчук О. 8 (передм.)	40; 45
Геник С. 35	Поклад Н. 78
Горошко С. І. 9 (післямова); 74; 75; 84; 85	Поліщук В. Т. 26
Даниленко О. 76	Проць Л. 46
Джигун Л. 55	Садівська Т. 61; 68; 80
Жеребцов В. 41	Синьоок Г. 69
Жулинський М. 86	Скорина Л. 70
Іщук-Плазуняк Н. 37	Сніцар А. 27
Камю А. (56)	Сорока П. 32; 81
Караванський С. 42; 58	Тиховська О. 50
Килимник Ю. 43	Тютюнник О. Й. 29; 47
Кучерук О. 8 (упоряд.)	Філахтова Н. М. 33
Лаврусенко М. 62	Філінюк В. 48
Лопушан Т. 56	Філіпенко О. 52
Мариненко Ю. 59; 71	Червінський В. 75
Марценішко В. 63	Червінський С. 75
Мацько В.	Черняков І. 34; 90
Мельник В. 72	Швець Т. 53
Мушинка М. 38; 73	Яківчук А. 79
Николіук Т. 60	

Список переглянутих і розписаних періодичних видань

Березіль
Визвольний шлях
Вісник Черкаського університету. Серія «Філологічні науки»
Всесвітня література та культура в навчальних закладах України
Дивослово
Дзвін
Жашківщина
Київ
Літературна Україна
Молодь України
Нова доба
Освіта
Педагогічний вісник
Прес-Центр
Слово
Слово і Час
Слово Просвіти
Слов'янське віче
Сучасність
Україна
Українська література в загальноосвітній школі
Українська мова та література
Українська мова та література в середніх школах, гімназіях, ліцеях
та колегіумах
Урядовий кур'єр
Холодний Яр
Черкаський край

Зміст

Від укладачів.....	3
Життя та творчість письменниці.....	5
Товариство імені Докії Гуменної.....	10
Докія Гуменна – письменниця і не тільки.....	11
Твори Докії Гуменної.....	13
Окремі видання.....	13
Публікації в збірниках і періодичних виданнях.....	14
Література про життя і творчість Д. К. Гуменної.....	15
Матеріали до біографії.....	15
Творчість.....	17
Вшанування пам'яті.....	19
Електронні ресурси.....	21
Допоміжні покажчики.....	22
Іменний покажчик.....	22
Список переглянутих і розписаних періодичних видань.....	23

Бібліографічне видання

Живий голос далекої епохи: Докія Гуменна
(120 років від дня народження письменниці)

Біобібліографічний покажчик

Укладачі: **Писанко** Оксана Сергіївна
Калюжко Вікторія Василівна
Дерев'яно Анастасія Володимирівна

Відповідальна за випуск **Л. Д. Дядик**

Редакторка **О. І. Дяглюк**

Комп'ютерне опрацювання **В. В. Калюжко**

Формат 60x84/16

Видавець і виготовлювач
Комунальний заклад «Обласна універсальна наукова
бібліотека імені Тараса Шевченка»,
вул. Байди-Вишневецького, 8, м. Черкаси, 18001

Підписано до друку 28.03.2024. Тир. 50. Ксерокс ОУНБ імені Тараса Шевченка